



AVOCATUL POPORULUI



Domeniul privind  
prevenirea torturii – MNP



Aprob

Avocatul Poporului

Renate Weber

*Raport*

*privind vizita desfășurată la Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții  
de Azil Rădăuți, județul Suceava*

**Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:**

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare.**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare.**
- 3. Recomandări.**

## **1. Cadrul general și organizarea vizitei**

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

Având în vedere situația excepțională cu care s-a confruntat România în contextul pandemiei de coronavirus, a fost necesară aplicarea unor măsuri ferme pentru combaterea răspândirii COVID-19, iar MNP, ca entitate implicată în monitorizarea condițiilor de viață și a tratamentului aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, a urmărit permanent respectarea prevederilor legale și a standardelor naționale și internaționale în materia respectării drepturilor fundamentale, precum și interzicerea torturii și a altor rele tratamente.

În temeiul OPCAT, precum și a art. 4, art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, în data de 14.04.2022, a fost efectuată o vizită la Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți, județul Suceava, având ca obiective consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa de vizitare a fost formată din: doamna Maria Lepadatu și domnul Dragoș-Gelu Balan, consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, domnul Ioan Miron, medic și doamna Carmen-Elena Mihalache, psiholog, colaboratori externi ai instituției Avocatul Poporului, precum și doamna Raluca Ioana Iacob, reprezentant al organizației neguvernamentale Asociația Institutul pentru Parteneriat Social Bucovina, județul Suceava.

## **2. Constatările rezultate din vizita efectuată.**

Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți are ca obiect de activitate primirea cererilor de azil înregistrate în patru județe: Suceava, Botoșani, Iași, Neamț, analizarea acestora, precum și cazarea solicitanților de azil. Centrul Regional Rădăuți are o capacitate de 130 de locuri la regim deschis și 10 locuri la regim închis (pentru cazarea persoanelor cu un anumit grad de risc pentru siguranța națională, măsură dispusă de un organ judiciar/procuror), cu posibilitatea extinderii cazării până la 150 de locuri. Conform informațiilor furnizate de către personalul centrului, spațiul destinat regimului închis nu fusese folosit până la data vizitei.



La momentul vizitei, în centru erau găzduite 51 de persoane, dintre care 6 persoane proveneau din Ucraina (mamă și fiică minoră). Conform informațiilor furnizate de către conducerea centrului, 25 de persoane erau solicitanți de azil (8 persoane din Afganistan, 7 din Irak, 5 din Ucraina, câte 1 persoană din Pakistan, Iran, Siria, Moldova, Bangladesh), 4 aveau statut de refugiat (3 din Somalia și 1 din Iran), iar 22 de beneficiari aveau protecție temporară (7 din Afganistan, 6 din Somalia, 3 din Eritrea, 2 din Siria, 2 din Irak, 1 din Burkina Faso și 1 din Ucraina). În cursul anului 2021 și în trimestrul I 2022 un număr de 204 străini a obținut o formă de protecție, astfel: 174 de persoane protecție subsidiară și 30 de persoane statut de refugiat.

Pe parcursul anului 2021 și trim. I 2022 au finalizat programul de integrare un număr de 216 beneficiari ai unei forme de protecție (184 cu protecție subsidiară și 26 cu statut de refugiat):

Din totalul celor 368 de beneficiari ai unei forme de protecție care au desfășurat activități în cadrul programelor de integrare pe parcursul întregului an 2021 și trim. I 2022, 368 au beneficiat de consiliere, un număr de 368 de sesiuni de acomodare culturală și 201 de cursuri de limba română. La programul de integrare organizat în centru au participat și 75 de beneficiari ai unei forme de protecție, cu reședința stabilită în municipiul Rădăuți sau în alte orașe arondate C.R.P.C.S.A. Rădăuți.

De asemenea, s-a asigurat asistența financiară timp de 3 luni conform O.G. nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare pentru 248 de beneficiari, iar de ajutor nerambursabil din partea AJPIIS au beneficiat 158 de persoane.

În perioada de referință un număr de 64 beneficiari înscriși în programul de integrare au fost cazați în locuințe individuale, 38 beneficiari prin Proiectul JRS "O nouă casă", iar restul participanților au beneficiat de cazare în centru, cu plata chiriei, după primirea ajutorului nerambursabil.

Prin programele de integrare, s-a asigurat accesul la următoarele drepturi/servicii:

1. Accesul la drepturile sociale: au fost întocmite 105 dosare pentru obținerea ajutorului nerambursabil și 42 pentru alocații de stat pentru copii;

a) Accesul la un loc de muncă: au fost înscriși în evidențele A.J.O.F.M. Rădăuți 110 beneficiari, dintre care 18 au încheiat contracte individuale de muncă, ca urmare a diseminării ofertelor angajatorilor în centru sau prin eforturi personale;

b) Accesul la asistență medicală, la sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale/medicale, precum și la sistemul național de asistență socială. Drept urmare, minorii neînsoțiți au fost înregistrați la C.A.S., precum și soții beneficiarilor angajați (coasigurați) și femeile însărcinate (5 asigurate de I.G.I.);

2. Accesul la sistemul de învățământ: 191 de beneficiari ai unei forme de protecție au fost înscriși la cursurile de limba română, dintre care 95 de minori și în calitate de audienți.

De asemenea, s-au întreprins demersurile pentru constituirea Comisiei de evaluare a participanților la cursul pregătitor intensiv de limba română și eliberarea certificatelor de competență, la care au fost înscriși 29 de adulți și 18 minori, dintre care doar 3 adulți au obținut la evaluare certificate de competență lingvistică.





În evidența centrului Rădăuți s-au aflat, în anul 2021 și trim. I 2022, un număr de 2 565 persoane vulnerabile, solicitanți de azil în procedură administrativă, după cum urmează: minori - 1456; minori neînsoțiți - 188, persoane cu dizabilități - 4, persoane în vârstă - 465, femei însărcinate - 5, părinți singuri cu copii minori - 428, victimele traficului de persoane - 1, persoane cu afecțiuni mintale- 0, persoane care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență - 18. Cu privire la persoana care figurează ca victimă a traficului de persoane, conducerea centrului a inițiat demersuri către organele de cercetare, pînă la momentul efectuării vizitei cauza nefiind soluționată.

Cel mai mare aflux de persoane a avut loc în trim. I 2022, când au fost înregistrate 2310 persoane, dintre care 2266 ucraineni.

Cu privire la minorii neînsoțiți aflați în evidența Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți, conform informațiilor primite de la personalul centrului a reieșit că 5 minori, beneficiari ai protecției internaționale (4 din Ucraina și 1 din Afganistan), erau cazați la Casa de tip familial „Universul copiilor” Rădăuți din subordinea DGASPC Suceava. Totodată, au fost întreprinse demersurile necesare către Inspectoratul Școlar Județean în vederea stabilirii unor modalități pentru ca beneficiarii unei forme de protecție și străinii cu drept de ședere sau a celor din Uniunea Europeană, Spațiul Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene să poată urma cursuri de învățare a limbii române și la alte unități școlare, având în vedere numărul mare de beneficiari, fiind astfel întreprinse demersuri pentru desemnarea a încă 3 unități de învățământ pe nivele, respectiv preșcolar, școlar și liceal.

În ceea ce privește personalul centrului, față de ultima vizită efectuată de reprezentanții instituției Avocatul Poporului în anul 2019, au avut loc angajări, astfel că postul de psiholog fusese ocupat pe parcursul anului 2021, însă la data efectuării vizitei era iarăși vacant. Având în vedere că posturile de psiholog și medic sunt funcții indispensabile pentru acordarea serviciilor corespunzătoare către beneficiari, **membrii echipei de vizită opinează că este necesar să se continue demersurile pentru angajarea unui medic și a unui psiholog, în scopul desfășurării în mod corespunzător a activităților din Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți.**

Din informațiile furnizate de către conducerea centrului a reieșit că, în perioada februarie-martie 2022, când afluxul de persoane la frontieră pe sensul de intrare în România a fost foarte mare, au fost luate o serie de măsuri pentru susținerea activităților specifice din centru. Astfel, activitatea centrului a fost sprijinită permanent cu personal delegat, atât de la nivel central, cât și de la nivelul altor centre și structuri teritoriale ale Inspectoratului General pentru Imigrări. Totodată, asistența medicală și psihologică este asigurată complementar, prin implementarea unui proiect care are ca scop furnizarea de servicii de sănătate pentru solicitanții de azil din România, finanțat prin Fondul Azil, Migrațiune și Integrare, implementat de Fundația ICAR. În ceea ce privește personalul necesar asigurării serviciilor de interpretariat/traducere în/din limba ucraineană, erau în derulare 23 de contracte de prestări servicii cu traducători autorizați, fiind continuate demersurile pentru identificarea unor interpreți de limba ucraineană și încheierea de contracte cu aceștia. În scopul adaptării la afluxul masiv de persoane, au fost implementate





numeroase alte măsuri, printre care menționăm amplasarea în curtea centrului a unor containere dotate cu stații de amprentare și stații ghișeu, astfel încât personalul să poată procesa numărul foarte mare de cereri primite (în unele zile aproximativ 450 de cereri), în termenul prevăzut de lege.

Conform informațiilor primite de la conducerea centrului, personalul angajat al unității avea fișe de aptitudine profesională avizate de medicul de medicina muncii, pentru anul în curs.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din centru, acestea au fost apreciate de personalul unității ca fiind suficiente desfășurării în mod corespunzător a activității centrului.

Dezinsecția și deratizarea se făceau trimestrial. Curățenia în spațiile destinate cazării străinilor era planificată să se realizeze zilnic de către aceștia, iar distribuirea de produse igienico-sanitare se făcea lunar.

În ceea ce privește condițiile de cazare, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți era format din două pavilioane pentru cazare, la care fusese adăugat un container cu 2 paturi, chiuvetă, iluminat și încălzitoare electrice, destinat cazării solicitanților de azil din Ucraina, pentru o perioadă de câteva ore.

Unul dintre pavilioanele pentru cazare străini avea o capacitate de 100 de locuri în regim deschis, distribuite în 9 dormitoare și 10 locuri în regim închis într-un spațiu special amenajat. Persoanele cazate aveau la dispoziție o bucătărie pentru pregătirea hranei, două grupuri sanitare (separate pentru femei și pentru bărbați) prevăzute cu dușuri separate, pentru femei și bărbați, un club, o sală de sport, o cameră de rugăciuni și o cameră de joacă sau consiliere pentru copii. Camerele nu erau dotate cu grup sanitar și duș, mobilierul din camere fiind format din paturi metalice suprapuse, cu saltele, dulapuri metalice pentru haine, cu mese și scaune, cuiere, calorifere. Persoanele custodiate în Centru la data vizitei erau distribuite în camere conform propriilor opțiuni, astfel că echipa de vizită a putut observa camere în care se aflau doar două persoane (mama și fiica din Ucraina), iar în altele mai multe persoane, în funcție de cât de numeroasă era familia din care făceau parte. La momentul efectuării vizitei, majoritatea persoanelor din centru se aflau în camere la rugăciune sau odihnă, motivat de faptul că era sărbătorită perioada de Ramadan, iar majoritatea activităților (curățenie, prepararea hranei etc.) se desfășurau după apusul soarelui.

Cele două toalete și camerele pentru duș erau organizate separat pentru femei și bărbați, structura lor fiind în măsură să asigure intimitatea celor care le foloseau. Erau dotate cu câte 4 chiuvete, 3 wc-uri turcești și 7 cabine de duș. Băile fuseseră renovate în anul 2019, însă se putea observa că erau intens utilizate, starea de igienă fiind precară.

Bucătăria comună era dotată cu aragaze, chiuvete și mese metalice. Nu era dotată cu frigider sau veselă, motivat de faptul că persoanele cazate în Centru le mutaseră în camerele proprii. Echipa de vizită a putut observa că **starea de igienă era necorespunzătoare, pavimentul și faianța de pe pereți erau vechi, sparte și neigienizate, iar coșurile pentru depozitarea deșeurilor menajere erau pline. De asemenea, membrii echipei de vizitare au observat prezența insectelor dăunătoare pe pavimentul murdar al bucătăriei.**



**Conform opiniei membrilor echipei, pavilionul nu asigură condiții corespunzătoare de igienă, de pregătire și depozitare a alimentelor, fiind necesar să se ia urgent măsuri în acest sens.**

Cel de-al doilea pavilion, destinat cazării persoanelor vulnerabile, avea o capacitate de 30 de locuri, era o clădire nou renovată, cu două nivele (P+1), dotată cu aparat de aer condiționat în fiecare cameră și geamuri termopan. Pentru persoanele cu dificultăți locomotorii era amenajată o rampă de acces. Clădirea cuprindea camere de cazare, birouri pentru prepararea hranei, sală pentru servit masa, toalete și camere de duș, săli pentru depozitarea produselor alimentare, sală de joacă pentru copii. Curățenia pavilionului era efectuată de persoanele cazate în centru, și în acest pavilion membrii echipei de vizitare observând că **starea de igienă și curățenia în zona de cazare nu erau corespunzătoare, pereții, pavimentul și camerele fiind murdare și neglijate.**

Conform informațiilor furnizate de către personalul centrului, în ultimul an, la Centrul Regional Rădăuți au fost efectuate numeroase lucrări de îmbunătățire a condițiilor de cazare, printre care menționăm: reabilitarea grupurilor sanitare din primul pavilion de cazare (refacere instalații, înlocuire placaje ceramice, înlocuire obiecte sanitare); înlocuire uși de la grupurile sanitare, fiind montate unele cu tâmplărie PVC; înlocuire uși de acces în primul pavilion de cazare, fiind montate unele cu tâmplărie PVC, prevăzute cu feronerie antipanică (deschidere facilă din interior); înlocuire uși de la dormitoare; repararea grupurilor sanitare din Pavilionul de cazare a persoanelor vulnerabile; refacerea placajelor ceramice ale scârilor de la intrarea în Pavilionul de cazare a persoanelor vulnerabile și accesul în cabinetul medical etc.

**Referitor la acordarea asistenței medicale**, pentru monitorizarea stării de sănătate și acordarea îngrijirilor personale, centrul deținea un cabinet medical dotat cu pat/canapea de consultații, paravan mobil, lampă cu raze ultraviolete, instrumentar medical, mobilier, televizor și calculator, precum și aparat de urgență aprovizionat cu medicamentele și materialele consumabile prevăzute de normativele în vigoare.

Cabinetul medical era organizat și dotat corespunzător cu aparatură, medicamente și materiale sanitare la aparatul de urgență, cu sală de așteptare, sală destinată consultațiilor și efectuării tratamentelor, izolator medical, precum și circuite corespunzătoare normelor igienico-sanitare impuse de legislația sanitară în vigoare.

Izolatorul medical era compus din 2 camere, fiind dotat și cu bucătărie, baie și loc de relaxare. Conform informațiilor furnizate de către personalul medical al centrului, în anul 2019 au fost cazate persoane care prezentau afecțiuni infecto-contagioase – scabie, pediculoză, Covid-19 – pe perioada tratamentului până la vindecare, ulterior fiind cazate împreună cu alte persoane.

Se respecta modalitatea de colectare și distrugere a deșeurilor medicale și existau substanțe dezinfectante. Trusa de prim ajutor era bine dotată și accesibilă.

Există întocmită Procedura pentru menținerea sănătății beneficiarilor, iar cabinetul dotat corespunzător pentru asigurarea serviciilor de specialitate era autorizat, în condițiile legii.

Pentru monitorizarea stării de sănătate a beneficiarului și evidența serviciilor medicale acordate, cabinetul medical deținea registre de consultații și tratamente. Totodată, erau întocmite fișe de observație a stării de sănătate a beneficiarului, în care se menționau





serviciile/intervențiile/tratamentele efectuate. În registru/fișa de observație se consemnau numele beneficiarului și vârsta, data efectuării consultației/tratamentului/intervenției de specialitate, medicamentele utilizate (denumire, cantitate), materialele sanitare folosite, semnătura personalului de specialitate și semnătura beneficiarului.

**Personalul medical care asigura asistența medicală era format din 2 asistenți medicali generaliști care lucrau în program 8.00-16.00 și 14.00-22.00, cu excepția zilelor de sâmbătă și duminică, când persoanele străine nu beneficiau de asistență medicală în Centru. În perioada concediilor de odihnă/medicale programul asistenților medicali era 8.00-16.00.**

**Având în vedere aceste aspecte, se impune să se asigure continuitatea asistenței medicale în Centru prin angajarea personalului medical necesar, precum și a unui medic, care să desfășoare zilnic activități de prevenție și curative, care să poată interveni prompt și eficient în diverse situații medicale.**

Exista un contract de colaborare cu Spitalul Municipal Rădăuți. Persoanele străine programate, în baza unui tabel, erau prezentate în Ambulatoriul spitalului pentru consult sau investigații de specialitate, care se decontau din fonduri puse la dispoziție de Inspectoratul General pentru Imigrări.

Analizând cele mai frecvente afecțiuni pentru care s-au adresat cabinetului medical, atât minorii, cât și adulții cazați în Centru, medicul echipei a observat că predominau afecțiunile respiratorii sezoniere, afecțiuni ortopedice, dermatologice, algii cefalice sau dispepsii. În evidența cabinetului medical se aflau persoane care prezentau afecțiuni cronice cardio-vasculare, respiratorii, neurologice, pentru care li de administra medicația recomandată de medicul specialist. În perioada anterioară efectuării vizitei, zilnic erau consemnate în registrul de consultații 20-25 prezentări la cabinetul medical, cu tratamentele aferente.

La nivelul Centrului, prin intermediul organizației neguvernamentale ICAR, în cadrul unui protocol de colaborare, un medic asigura beneficiarilor asistență medicală. În cadrul proiectului, persoanelor nou cazate în centru li se efectua un set de analize, conform prescripțiilor medicale. De asemenea, Fundația asigura asistența stomatologică și ochelari de vedere pentru persoanele străine.

În cazul apariției unei urgențe se solicita serviciile specializate prin apelare la 112.

Din informațiile primite de la personalul medical al centrului a reieșit că în anul 2021 și până la data efectuării vizitei, nu fuseseră înregistrate decese, tentative de suicid, refuzuri de hrană.

Cu privire la situația medicală a străinilor cazați în Centrul Rădăuți, din informațiile primite de la personalul centrului și din registrele medicale, au reieșit următoarele date statistice:

Numărul de urgență 112 a fost apelat de 17 ori în anul 2021 și de 9 ori în trimestrul I al anului 2022.

De asemenea, pe parcursul anului 2021, un număr de 395 străini cazați au primit o formă de asistență medicală, 599 străini au fost evaluați la cazarea în Centru, 2 străini au fost internați în Spitalul Municipal Rădăuți (infecțați cu Covid-19) și 4 femei însărcinate au fost monitorizate.



În trimestrul I al anului 2022, un număr de 121 străini cazați au primit o formă de asistență medicală, 435 străini au fost evaluați la cazarea în Centru; 2 străini au fost internați în Spitalul Municipal Rădăuți (infecțați cu Covid-19) și 1 femeie însărcinată a fost monitorizată.

Persoanele intervievate de membrii echipei de vizitare au fost, în general, mulțumite de condițiile din Centru, au declarat că se simt sprijinite de statul român, Toții intervievații au răspuns negativ la întrebările privind existența unor rele tratamente în Centru sau situații de tortură.

Referitor la acordarea asistenței psihologice, conform informațiilor furnizate de către personalul din centru, a reieșit că pe o perioadă de 2 ani și 2 luni a existat un psiholog angajat care acoperea serviciile de asistență psihologică, evaluare și consiliere, însă la data efectuării vizitei activitatea de asistență psihologică se desfășura doar prin intermediul ONG-urilor.

În anul 2021 activitatea de asistență psihologică s-a desfășurat la nivelul Compartimentului de Asistență Psihologică constituit la nivelul C.R.P.C.S.A. Rădăuți din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări, conform Avizului de funcționare nr. 14/18.12.2006 eliberat de Colegiul Psihologilor din România.

Prin activitățile de asistență psihologică s-a urmărit un ansamblu de măsuri specific menite să asigure capacitatea de funcționare optimă a individului din punct de vedere al parametrilor psihici în conformitate cu:

- **reglementările internaționale** necesare în special pentru respectarea art. 22 (intitulat „Evaluarea nevoilor speciale de primire ale persoanelor vulnerabile”) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională;

- **legislația primară** în domeniu - Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare. Conform Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, în categoria persoanelor vulnerabile sau cu nevoi speciale sunt incluși minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri însoțiți de copiii lor minori, victimele traficului de persoane, persoanele cu afecțiuni mintale, persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală, ori aflate în alte situații speciale, similare celor menționate anterior și a Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică;

- **legislația secundară** în domeniu – H.G. nr 1251/2006 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 122/2006 privind azilul în România și H.G. nr 788/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004.

Luând în considerare tipurile de asistență psihologică stabilite prin PS-IGI-DAI-40 și PS-IGI-DAI-41, compartimentul asistență psihologică a avut în vedere trei pași principali de urmat, și anume: identificarea timpurie a solicitanților vulnerabili, evaluarea nevoilor speciale ale acestora și oferirea de răspunsuri adecvate nevoilor identificate.

Pentru identificarea timpurie a solicitanților vulnerabili a existat o colaborare bună cu personalul I.G.I., pe toate liniile de muncă, care a intrat în contact cu solicitanții de azil la momentul înregistrării cererii de azil sau orice altă procedură de lucru. Prin observarea atentă a





comportamentului solicitanților, ascultarea declarațiilor acestora și studierea documentelor avute la dispoziție, au rezultat indicii care să conducă la concluzia existenței unor posibile vulnerabilități. Surse de informații utilizate au fost și declarațiile altor solicitanți sau observațiile personalului ONG-urilor active din centru sau UNHCR.

Evaluarea nevoilor speciale s-a realizat în cadrul asistenței psihologice profilactice prin: evaluarea psihologică la sosirea în centru și prin profilaxia psihologică (materiale informative, activități de grup și/sau individuale).

Cu privire la evaluarea psihologică la sosirea în centru, a fost realizată în cel mai scurt termen, pentru a stabili dacă un solicitant face parte dintr-o categorie vulnerabilă, atunci când există suspiciuni în acest sens. Delimitarea între categorii nu a fost întotdeauna clară și categoriile s-au suprapus în unele cazuri. Astfel, o persoană a fost inclusă în mai multe categorii; de exemplu: un minor cu probleme mentale; o femeie însărcinată este și victimă a traficului de persoane sau victimă a unei practici nocive cum ar fi mutilarea genitală feminină (MGF). Pe de altă parte, o persoană care nu e încadrabilă într-o categorie anume, poate avea nevoi speciale de recepție și procedurale (de exemplu, un bărbat singur, care în aparență este perfect sănătos, dar datorită experiențelor suferite sau a diferențelor culturale prezintă un grad ridicat de inadaptare la viața de zi cu zi).

Evaluarea nevoilor speciale ale solicitanților în cazul cărora existau semne de vulnerabilitate a reprezentat o etapă cheie în funcție de care au putut fi luate măsurile adecvate. La identificarea problemelor cu care se confruntau migranții, s-a constatat că unii solicitanți aveau idei clare despre problemele cu care se confruntau, alții nu.

Din informațiile furnizate de către personalul centrului a reieșit că, în anul 2021, au fost identificate următoarele categorii de persoane vulnerabile din punct de vedere psihologic: persoane cu tulburări mintale, persoane care au fost supuse violului sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, LGBTI și persoane cu nevoi de gen.

Termenul de tulburări mentale acoperă o gamă largă, de la probleme psihiatrice cronice până la stări mentale temporare. Simptomele variază în timp, fiind influențate în mare măsură de condițiile de viață dificile și stresante. Ex.: combinații anormale de gânduri, percepții, emoții, comportamente în relația cu sine și ceilalți, abuzul de substanțe, diferitele tulburări cauzate de traumă.

Violența de orice fel, inclusiv cea sexuală se poate întâlni în cazul femeilor, bărbaților, dar și al copiilor, agresorii putând fi străini (cum ar fi traficanți, călăuze), dar și alți membri ai familiei. Are o puternică încărcătură culturală și e practică în scopul menținerii controlului în interiorul familiei/comunității, în special față de acei membri care au încălcat anumite credințe religioase/un anume cod al onoarei.

Din această categorie s-au identificat situații de expunere a persoanelor la: violența sexuală; violența fizică; violența psihologică/emoțională; practici nocive cum ar fi mutilarea genitală feminină (MGF), căsătoria timpurie, căsătoria forțată.

Din categoria tulburărilor mintale au fost identificate în anul 2021, trimestrial, următoarele persoane:



- Trim. I -12 persoane (6 Afganistan, 4 Somalia, 1 Ucraina, 1 Irak)
- Trim. II -7 persoane (1 Camerun, 1 Iran, 2 Afganistan, 1 R. Moldova, 2 Somalia)
- Trim. III -3 persoane (1 Camerun, 1 Iran, 1 Afganistan)
- Trim. IV -6 persoane (3 Irak, 1 Somalia, 1 Eritreea, 1 Afganistan)

Din categoria persoanelor supuse oricăror forme de violență, au fost identificate în anul 2021, trimestrial, următoarele persoane:

- Trim. I -3 persoane (2 Somalia, 1 Afganistan)
- Trim. II -3 persoane (1 Camerun, 2 Somalia)
- Trim. IV -18 persoane (1 Irak, 1 Eritreea, 16 Somalia).

Profilaxia psihologică a constat în identificarea eventualelor vulnerabilități psihice și desfășurarea de programe menite să îi asigure individului capacitatea de a face față mediului bio-psiho-social, astfel că, în anul 2021, în cadrul activităților de profilaxie psihologică s-au desfășurat activități de distribuire a unor materiale informative, 24 activități de grup și 308 activități individuale.

De asemenea, s-a desfășurat programul de profilaxie „Non-stereotipuri- Egalitate de șanse între femei și bărbați”, cu scopul dezvoltării de atitudini și comportamente nonviolente pentru atingerea obiectivului "toleranță zero" față de violența domestică și violența sexuală.

Conform informațiilor furnizate de către personalul centrului, în cadrul activității de profilaxie s-au desfășurat și următoarele acțiuni:

- Campanii de informare a persoanelor imigrante/refugiate privind legislația din România - dreptul la siguranță și integritate corporală, servicii de suport și modalități de raportare în caz de abuz;

- Derularea unor activități de informare a copiilor, tinerilor și părinților privind gestionarea pericolelor în legătură cu accesarea platformelor de socializare online;

- Alinierea la inițiativele Comisiei Europene privind armonizarea unor forme specifice de violență bazată pe gen (în conformitate cu articolul 83 alineatul (1) TFUE), așa-numitele Eurocrimes și/sau la măsurile suplimentare pentru prevenirea și combaterea unor forme specifice de violență bazată pe gen, inclusiv pentru hărțuire sexuală și abuz împotriva femeilor, mutilare genitală feminină.

Tot în categoria profilaxiei s-a desfășurat programul “Autocunoaștere și dezvoltare personală”. Acest program a urmărit identificarea timpurie a semnelor, simptomelor tulburărilor psihice și remisiunea stărilor disfuncționale, menținerea sănătății psihice, precum și creșterea performanțelor personale.

După etapa de identificare a nevoilor speciale, personalul de specialitate a discutat cu solicitanții care sunt acțiunile necesare pentru acoperirea nevoilor identificate, reunite în planuri de acțiuni desfășurate pe o perioadă de 3 luni calendaristice, urmărind ca obiective, acordarea de asistență psihologică pentru prevenirea, identificarea și gestionarea reacțiilor specifice (anxietate, depresie, probleme psihosomatice, comportamentale), dezvoltarea rezilienței psihologice și/sau remisiuni/ameliorări ale problemelor psihologice. Aceste acțiuni au fost cuprinse în etapa de asistență psihologică primară.



**Din informațiile primite de la personalul de specialitate, s-a observat o evoluție a numărului de persoane asistate, precum și o creștere a numărului de persoane cu probleme de natură psihologică față de anul 2020, astfel că membrii echipei de vizitare consideră necesar să se continue demersurile pentru organizarea concursului de ocupare a postului de psiholog, în conformitate cu prevederile legale.**

Având în vedere numărul mare al minorilor înregistrați în ultima perioadă, în contextul socio-politic existent, precum și a faptului că dislocarea din mediul din care provin în contextul războiului constituie un eveniment traumatic pentru aceștia, având în vedere și particularitățile psihologice ale acestei etape de vârstă (amintite mai sus), membrii echipei de vizitare consideră necesar să se implementeze măsuri apte a contribui la îmbunătățirea situației acestora, oferind servicii integrate pentru a răspunde prompt nevoilor copiilor la momentul sosirii în România, pe perioada procedurii de azil și după obținerea protecției internaționale, în vederea integrării în plan social și educațional. Ca exemple de astfel de măsuri, menționăm activități de consiliere psihologică pentru persoanele vulnerabile rezidente ale centrului, cu atenție sporită asupra mamelor și copiilor, activități terapeutice (artterapia- terapia prin desen care este un mijloc de exprimare a trăirilor și a conflictelor interioare, o modalitate de diminuare a tensiunii emoționale acumulate și de exteriorizare a emoțiilor; ludoterapia - exerciții/jocuri de grup pentru facilitarea interacțiunii și cunoașterii între solicitanții de azil, din culturi și etnii diferite, pentru facilitarea comunicării; tehnici de managementul conflictelor etc.).

Referitor la activitatea de asistență socială desfășurată în centru, aceasta era derulată de către specialiștii organizațiilor neguvernamentale care desfășurau activități în centru, dar exista și un asistent social, angajat al centrului care, la momentul vizitei, se afla în concediu pentru creșterea copilului.

Organizațiile neguvernamentale care derulau Proiecte în centru erau: Fundația ICAR, J.R.S. – Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România, C.N.R.R. – Consiliul Național Român pentru Refugiați, Salvați Copiii România, AIDRom – Asociația Ecumenică a Bisericilor din România.

Organizațiile neguvernamentale prezente în centru dezvoltau diferite programe, complementare serviciilor asigurate de statul roman, de asistență medicală, juridică, socială sau psihologică, adresându-se tuturor categoriilor de persoane aflate în centru, în funcție de particularitățile și necesitățile fiecărei categorii.

Astfel, activitățile principale efectuate pentru integrarea în societatea românească a beneficiarilor unor forme de protecție erau axate în principal pe următoarele nevoi identificate la străinii care au obținut o formă de protecție în România în anul 2021 și primul trimestru al anului 2022, sau care au au fost preluați în evidențe cu programe în derulare: nevoia de învățare a limbii române, nevoia de informare și acomodare la specificul cultural al societății românești precum și nevoia de consiliere în vederea accesului la un loc de muncă, educație, locuință, asistență medicală și asistență socială.

Având în vedere necesitățile identificate la nivelul rezidenților centrului, specialiștii organizațiilor prezente în centru au stabilit mai multe obiective a căror scop final se concretiza în integrarea în societatea românească a beneficiarilor:

- Participarea la cursul de învățare a limbii române;
- Participarea la sesiunile de orientare culturală;



- Participarea la sesiuni de consiliere și asistență în vederea accesului la educație;
- Participarea la sesiuni de consiliere și asistență în vederea accesului pe piața forței de muncă;
- Participarea la sesiuni de consiliere și asistență în vederea accesului la asistență medicală și psihologică;
- Participarea la sesiuni de consiliere și asistență în vederea dobândirii unei locuințe;
- Participarea la sesiunile de consiliere în vederea accesului la beneficiile sociale și acordarea de asistență materială.

Pentru atingerea obiectivelor propuse, la nivelul centrului se aflau în derulare următoarele proiecte implementate de organizațiile neguvernamentale partenere și finanțate prin Programul Național – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare:

- **Fundația ICAR – Proiect ”Integrarea străinilor cu ședere legală în societatea românească – INTEG-RO”** - activitatea principală a proiectului o constituia asistența oferită la integrarea socială a beneficiarilor unei forme de protecție (BPI) și a străinilor cu ședere legală în România (RTT) prin consolidarea unui model de integrare regională conform cerințelor Programului Național - Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (PN FAMI).
- **ICAR - Proiect: „Asigurarea Sănătății pentru Solicitanții de Azil din România (ASIG – RO)”**—grupul țintă al proiectului erau solicitanții de azil aflați în evidența centrului, cărora le erau oferite următoarele activități/servicii: consilieri psiho-sociale și psihologice de grup; consilieri psihologice individuale și de familie; informare și consiliere cu privire la sistemul de asistență medicală din România, drepturi și obligații, norme de igienă și sănătate publică; consultații medicale generale și de specialitate; beneficierea de tratamente medicamentoase, teste, analize și alte investigații medicale; decontarea dispozitivelor medicale destinate recuperării funcționale; acordarea unei atenții speciale persoanelor vulnerabile (minori și minori neînsoțiți, femei însărcinate, familii monoparentale, femei singure, persoane cu boli cronice, persoane cu dizabilități).
- **U.N.H.C.R. – Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați** –prin intermediul **C.N.R.R.** – proiectul oferea asistență și consiliere privind procedura de azil, informarea persoanelor din centru cu privire la drepturile și obligațiile solicitanților de azil, organizațiile neguvernamentale active în Centru, locație, programul zilnic, activitățile desfășurate; informații privind Regulamentul intern al Centrului și consecințele încălcării regulilor; prezentarea generală a Centrului Rădăuți; Pentru cei care locuiau în afara centrului erau ,de asemenea, furnizate servicii de consiliere.
- **O.I.M. – Organizația Internațională pentru Migrație.** Organizația nu avea un reprezentant permanent în cadrul Centrului, dar cererile erau preluate prin intermediul JRS. Obiectul principal al proiectului este asigurarea serviciilor specifice pentru migranții care aleg repatrierea voluntară umanitar asistată și creșterea nivelului de autosusținere și readaptare în țara de origine;
- **J.R.S. – Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România – proiectul ”O nouă casă – Noi începuturi”** – Prin proiect se urmărea asigurarea accesului la locuințe al beneficiarilor de protecție internațională. În cadrul acestuia, în urma evaluării nevoilor, beneficiarii de protecție internațională (BPI) erau consiliați în vederea închirierii unor locuințe, le era mediată relația cu proprietarii, erau sprijiniți în ceea ce privește folosirea utilităților și a dotărilor aferente. În limitele unor plafoane, era decontată chiria și plata utilităților.





- **C.N.R.R. – Consiliul Național Român pentru Refugiați. "Asistență juridică specializată pentru solicitanții de azil în România"** - Obiectivul general al proiectului îl reprezenta asigurarea consilierii și asistenței juridice specializate pentru toți solicitanții de azil care doresc acest lucru, pe parcursul întregii proceduri de azil (inclusiv a procedurii Dublin), beneficiarilor de protecție internațională a căror situație era reanalizată sau care formulară cereri de reunificare a familiei potrivit Legii nr. 122/2006 cu modificările și completările ulterioare.
- **AIDRom – Asociația Ecumenică a Bisericilor din România – Proiect "A.C.A.S.A. – Asistență Socială Complexă pentru Solicitanții de Azil"** - Obiectivul general al proiectului era reprezentat de îmbunătățirea situației solicitanților de azil din centru prin promovarea unui sistem de asistență socială și materială complementară și servicii specializate în vederea creșterii nivelului de trai al solicitanților de azil în România.
- **SALVAȚI COPIII ROMÂNIA + JRS – Incluziunea socială a migranților prin implicarea comunităților locale.** Salvați Copiii România oferea servicii educaționale și sociale adaptate nevoilor specifice ale copiilor solicitanți de azil, beneficiari de protecție internațională și refugiați relocați, precum și familiilor acestora. Concret, organizația urmărea asigurarea accesului la educație, învățarea limbii române, adaptare socio-culturală, asigurarea accesului la servicii sociale și medicale, precum și asistență materială pentru asigurarea nevoilor de bază.
- **Organizația Salvați Copiii România** a derulat un proiect, în perioada iulie 2021 – decembrie 2021, denumit **Basic needs for migrant children**, finanțat de Save the Children Italy, prin care s-au oferit pachete cu alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte și produse igienico-sanitare pentru 1200 de beneficiari (1000 copii și 200 adulți).

*Referitor la activitățile socio-culturale, educaționale și recreative, în anul 2021 și trimestrul I al anului 2022 centrul, împreună cu organizațiile neguvernamentale partenere, a organizat mai multe activități în centru, dar și în comunitate, iar beneficiarii au fost implicați în activități de voluntariat în cadrul comunității, în condițiile permise de evoluția pandemiei. Astfel, în luna martie (2021 și 2022) s-au organizat activități dedicate femeilor cazate în centru, în luna iunie 2021 a fost sărbătorită Ziua copilului și Ziua Refugiatului și au avut loc acțiuni de conservare și dezvoltare a unui mediu sănătos intitulat "Gândește verde, gândește curat!" care s-au desfășurat în zona "Voievodeasa" din comuna Sucevița, pentru formarea culturii și a eticii geo-ecologice. În trimestrul III (2021) au fost inițiate activități și proiecte educaționale specifice începutului noului an școlar 2021-2022, realizate în colaborare cu școli cu care centrul are dezvoltate parteneriate educaționale. În trimestrul IV al anului 2021 s-au desfășurat activități specifice sărbătorilor de iarnă.*

În ceea ce privește facilitățile pentru respectarea anumitor drepturi, activități sportive, culturale, socializare și recreere, centrul dispune de o cameră multiconfesională destinată practicării religiei de către beneficiari, loc de joacă pentru copii în exterior, loc de joacă pentru copii amenajat și dotat în interior, teren de sport cu gazon sintetic în exterior, sală de sport/fitness în interior dotată cu echipamente și aparate specifice.

De asemenea, centrul dispunea de câteva zeci de volume în limbile română și engleză, dar și de jocuri de rummy, șah, table, puzzle-uri care puteau fi puse la dispoziția rezidenților.

În ceea ce privește dreptul la informare al beneficiarilor, s-a constatat că existau pliante de prezentare a centrului în mai multe limbi (arabă, engleză etc.), iar în sala în care se desfășurau cursurile de limbă română (club) exista și un televizor conectat la rețeaua de televiziune prin cablu.

În timpul vizitei în centru s-a putut observa că la avizier erau afișate diverse documente (drepturi și obligații, extrase din regulamentul centrului) în mai multe limbi vorbite de beneficiari.



Referitor la respectarea dreptului la petiționare al beneficiarilor, s-a constatat că în centru există o cutie în care pot fi depuse sugestiile și reclamațiile beneficiarilor. De asemenea, toate solicitările beneficiarilor erau înregistrate într-un registru. Referitor la acest aspect, în timpul

vizitei în centru s-a constatat că nu au existat plângeri referitoare la nerespectarea drepturilor persoanelor aflate în centru în perioada analizată (2021-2022 – până la data vizitei).

*Referitor la asigurarea dreptului la muncă al persoanelor aflate în evidența Centrului,* demersurile efectuate de centru pentru respectarea dreptului la muncă al beneficiarilor unei forme de protecție și a solicitanților de azil care au obținut dreptul la muncă, s-au realizat prin menținerea unei relații de colaborare cu A.J.O.F.M. – punct de lucru Rădăuți în vederea identificării locurilor de muncă vacante, precum și prin susținerea unor campanii de informare în centru cu sprijinul material al Biroului Migrație Suceava și al I.T.M. Suceava.

Scopul campaniilor de informare a constat în furnizarea de informații referitoare la condițiile de angajare în România, drepturile persoanelor angajate, legislația muncii și s-au concretizat în desfășurarea unor sesiuni de informare transmise online de către specialiștii din cadrul agențiilor, precum și printr-un număr de 21 diseminări de oferte de muncă, transmise periodic, (în perioada 2021-2022 până la momentul vizitei) de la angajatori locali și de la A.J.O.F.M. – punct de lucru Rădăuți. Urmare a acestor eforturi conjugate, în perioada analizată (2021-2022 până la data vizitei), s-a realizat angajarea unui număr de 18 beneficiari ai unei forme de protecție. Totuși, potrivit informațiilor furnizate de către conducerea centrului, cei mai mulți dintre cetățenii ucrainieni care au găsit un loc de muncă s-au angajat prin intermediul rudelor sau al cunoștințelor, fără a fi sprijiniți de personalul centrului.

### **3. Recomandări.**

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

#### **RECOMANDĂ**

##### **a) Conducerii Inspectoratului General pentru Imigrări să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Asigurarea serviciilor corespunzătoare beneficiarilor, prin angajarea de personal pe posturile vacante, având în vedere că la data efectuării vizitei erau vacante unele posturi printre care: 1 post psiholog și 1 post medic.
2. Asigurarea fondurilor necesare pentru realizarea unor lucrări de reparație și modernizare a spațiului în care era organizată bucătăria centrului, motivat de faptul că la data efectuării vizitei bucătăria nu asigura condiții corespunzătoare de igienă, de pregătire și depozitare a alimentelor, pavimentul și faianța de pe pereți erau vechi, sparte și neigienizate, coșurile pentru depozitarea deșeurilor menajere erau pline, iar insectele dăunătoare erau prezente pe pavimentul murdar.





**b) Conducerii Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți, județul Suceava să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Efectuarea demersurilor pentru reabilitarea spațiilor de cazare și pregătire a hranei, prin igienizarea acestora, înlocuirea instalațiilor uzate, achiziționarea de mobilier și aparatură, igienizarea saltelelor etc.
2. Dotarea bucătăriei cu aparatura și mobilierul necesare preparării și depozitării hranei în condiții igienico-sanitare corespunzătoare;
3. Antrenarea și îndrumarea beneficiarilor în activități de igienizare și autogospodărire, având în vedere că la data efectuării vizitei starea de igienă din centru era necorespunzătoare;
4. Continuarea implementării unor măsuri apte a contribui la îmbunătățirea situației minorilor, prin oferirea de servicii integrate pentru a răspunde prompt nevoilor copiilor la momentul sosirii în România, pe perioada procedurii de azil și după obținerea protecției internaționale, în vederea integrării în plan social și educațional.

**Bacău, 08.06.2022**

